

**ANGLEŽI MEČEJO
BOMBE NA BE-
ŽEČE FAŠISTE**
Grki odbili napade na
svoje pozicije.

**ANGLEŠKO LETALI-
ŠCE BOMBARDI-
RANO**

Kairo, Egipt, 30. jan.—Angle-
letalci mečejo bombe na fa-
šistične baze, ki beže iz Derne
pri Barci. Slednje mesto leži
milj zapadno od Derne, fašis-
tine trdnjave, katero so angle-
kolone obkrožile.

Znamenja kažejo, da bodo An-
letalci kmalu kontrolirali vsa
področja Libije. Italijani bodo
rd zapustili Derno brez boja
se umaknili do Bengazija,
svoje baze. Bojna letala
tektirajo angleške čete, ki
dirajo po libijskih puščavah.
letalšču pri Martubi so Ita-
liji pustili enajst bojnih letal.
Angleški letalci so večeraj po-
no napadli z bombami Nea-
li v letalske baze v Siciliji, s
erh operirajo nemški letalci.
me so zantile več požarov v
aplju in poškodovale železni-
postaje.

Kairo, Egipt, 29. jan.—"Svo-
dne francoske čete" so začele
nizivo proti Italijanom v juž-
zapadnem delu Libije. Ta je
bela na tretji afriški fronti
ograža fašistični imperij v
Rivi.

Nov suneq proti Italijanom
po radiu naznanil general
orges Catroux, zaveznik ge-
rala Charlesa de Gaulle, na-
nika francoskega odbora v
ondonu in voditelja vseh "svo-
nih Francozov". Slednji je
rgel premirje, ki ga je Fran-
ska sklenila z Nemčijo, in se
bi bori na strani Velike Bri-
tanije.

Catroux je dejal, da so se nje-
ve čete zbrale ob meji Libije
prvih dneh tega meseca. Po-
ti so prodirale počasi naprej,
dnevi pa so se skrivale. V
nem naskoku so poglnele fašis-
tne čete iz oaze pri Fezzanu
potem napadle Marzouk, ita-
nsko trdnjavo, in presenetli
liste. Naznanjeno je bilo tu-
da francoske čete operirajo
Abesiniji.

Angleško poveljstvo poroča,
je bil nadaljnji italijanski
neral ujet. Njegovo ime ni
o objavljeno. Odkar se ni
itela ofenziva so Angleži uje-
de sedemnajst italijanskih ge-
delov.

Atene, 29. jan.—Grki so od-
li nove italijanske naskoke na
je pozicije in vrgli fašiste
zaj z velikimi izgubami. Na-
ke so podpirali tanki in to-
vi.

Vrhovno poveljstvo pravi, da
grške čete poglnele sovražni-
z utrjenih postojank in uje-
70 vojakov in častnikov. Dve
listični letali sta bili sestree-
ni v bitki v zraku. Italijanski
alci so večeraj napadli z bom-
ni bolnišnico v Solunu; ena
bela je bila ubita in deset ra-
nenih.

Bitolj, Jugoslavija, 29. jan.—
m dospela poročila se glase,
Italijani bombardirajo grške
pozicije na severni albanski
onti, v pokrajini ob reki
mbi in pri jezeru Ohridi. Ta
stavljajo, da so Grki odbili
je napade in da so Italijani u-
peli velike izgube.

Berlin, 29. jan.—Casopisna
ntura DNB poroča, da so
angleški letalci metali bombe na
Italije pri Lucei, Malta, ap-
leški otok v Sredozemskem
morju.

Rim, 29. jan.—Virginio Gay-
a, urednik lista Il Giornale d'
Italia, je obdolžil ameriško vla-
do, da namerava zgraditi letal-
ni letališče na Azor-
skih otokih, ki so portugalska
zemlja. Te naj bi ji služile v
prihodnjem "imperialistič-

**Angleški parnik
ni bil napaden**

**London ponovno
bombardiran**

London, 29. jan.—Mornarične
avtoritete so zanikale radijska
poročila o napadu na parnik
Empress of Australia, zaeno pa
so namignile, da so bila ta nem-
ški trik. Zadevna poročila, pre-
strežena v Miamiu, Fla., so se
glasila, da je bil parnik torpe-
diran, ko se je nahajal dvesto
milj od Dakarija, glavnega me-
sta francoske Zpadne Afrike.

V Londonu so zdaj izjavili, da
je bil parnik v času, ko so bila
objavljena poročila o napadu,
v varni luki. Ime luke, v kateri
se parnik nahaja, ni omenjeno.
Po večdnevem odmoru so
Nemci večeraj ponovno napadli
London z bombami, ki so poru-
šile mnogo hiš in zantile več
požarov, katere pa so gasilke
brigade kmalu pogasile. Nemci
so istočasno bombardirali druga
angleška mesta.

Wendell L. Willkie, predsed-
niški kandidat ameriške repub-
likanske stranke pri novembr-
skih volitvah, je prišel iz kate-
drala St. Paul, ko so pričele tu-
liti sirene in znamenje, da so se
nemški letalci pojavili nad Lon-
dom. Padanje bomb ga ni
vzmetnilo. Nekaj ur prej mu
je premier Churchill podaril tri
čelade.

Včeraj je Willkie konferiral s
kardinalom Arthurjem Hinsley-
jem in Normanom, guvernerjem
angleške državne banke. Imel
je tudi razgovor z Woodom,
finančnim ministrom; pol ure
se je mudil v parlamentu in po-
slušal debato. V razgovoru z
reporterji je dejal, da obudeje
obnašanje angleškega ljudstva
v krizi. Na vprašanje, ali so
ameriški katoliki za pomoč An-
gliji v tej vojni, je dejal, da je
ogromna večina ameriškega
ljudstva za podpiranje Anglije.

**Revizija Roosevelt-
tovega načrta**

**Amerika mora
pomagati Angliji,
pravi Morgenthau**

Washington, D. C., 29. jan.—
Zaključek glede amandiranja
Rooseveltovega načrta za pomoč
Angliji je bil storjen na konfe-
renci članov zborniškega odseka
za zunanje zadeve. Oboji, repu-
blikanski in demokratski člani
odseka, so se izrekli za omejitve
Rooseveltove oblasti.

Federalni zakladnik Mergen-
thau je pred senatnim odsekom
za zunanje zadeve plediral za
sprejetje načrta. Njegov argu-
ment je bil, da Velika Britanija,
Grčija in Kitajska ne bodo mo-
gle nadaljevati borbe, če jim
Amerika ne bo pomagala v več-
jem obsegu. Pomagala nima dolar-
jev za plačevanje orožja, streliv-
va in drugega bojnega materiala.
Morgenthau je tudi dejal, da
ne verjame, da bi mogla Angli-
ja kdaj poravnati svoj dolg
Ameriki, ki znaša \$5,729,000,000.

**Rusija ne dobi dosti od
Amerike, pravi Hull**

Washington, D. C., 29. jan.—
Državni tajnik Cordell Hull je
izjavil, da je bil "moralni embar-
go" na letala sovjetski Rusiji
preklican bolj zaradi psihološke-
nega učinka nego iz drugih raz-
logov. V praktičnem smislu je
embargo nadomestil nov sistem
kontrol izvoza bojnega materia-
la vsem državam. Rusija ne dobi
dosti blaga iz Amerike, ker par-
niki, ki odhajajo v sovjetske lu-
ke, se morajo vračati prazni na-
zaj.

ni ofenzivi, katere namen je
stalno oboroženo nadzorstvo
evropskega kontinenta.

**RUMUNSKI MUNI-
CIJSKI MAGNAT
PRED SODIŠČEM**

**Obtožen je, da je zala-
gal gardiste z orožjem
NADALJNE INDUS-
TRIJE MILITA-
RIZIRANE**

Bukarešta, Rumunija, 29. jan.—
M. Malaxa, bogat muničijski
magnat, se mora zagovarjati
pred sodiščem na obtožbo, da je
zlagal gardiste s tanki, orožjem
in strelivom v revolvi proti vla-
di, katero je diktator Antonescu
zatrl. Vladni tožilci trdijo, da so
rebeli spreminili magnatovo re-
zidenco v središču Bukarešte v
trdnjavo v teku revolte. Topni-
ške krogle so razdejale reziden-
co, preden so se rebeli podali.

Diktator Antonescu je instrui-
ral člane svoje militaristične vla-
de, naj podvzamejo potrebne ko-
rake za vzdrževanje reda in mi-
ru po vsej deželi. Vojski, ki pa-
truljirajo ceste, so dobili ukaz,
naj ustrelje vsakega, ki se pojavi
na ulicah z orožjem.

Policijski pravi, da je župan ne-
kega provinčnega mesta in član
Železne garde priznal, da sta on
in njegova žena ubila in oropala
80 oseb v teku revolte. Vojaške
avtoritete so naznanile, da so za-
segle 6000 pušk, streljnih
in drugega orožja v navalih na sta-
novanja rebelov. Vlada je pre-
klicala vse potne liste, da prepre-
či beg voditeljem revolte iz de-
žele.

Tovariši Sime, bivšega pod-
predsednika rumunske vlade in
načelnika Železne garde, še ved-
no trdijo, da je pobegnil iz Ru-
munije z letalom, dočim uradni
krogi pravijo, da je v zaporu.
Policijski je v navalu na njegovo
stanovanje zaslela komunistične
tiskovine in dokumente.

Naznanjeno je bilo, da so re-
beli poglali z dinamitom v zrak
grobnico Armandu Calinescuja,
ki je dal l. 1939 postreliti na ti-
soče gardistov. Calinescu je bil
takrat predsednik rumunske vla-
de.

Vlada je odredila militarizaci-
jo nadaljnjih 40 industrij. V teh
so vključene ladjedelnice, letals-
ke in kavčukarske tovarne.

Dimitrij Sarandos, ki je pred
desetimi dnevi ustrelil majorja
Doeringa, člana nemške vojaške
misije v Bukarešti, je na obra-
navi izjavil, da je dobil revolver
od člana Železne garde.

**Koncentracijska
taborišča za
belgijske žide**

Bruselj, Belgija, 29. jan.—
Skoro vsi žide iz belgijske
Flandrije in Antverpa so bili
poslani v koncentracijska tabo-
rišča pri Hasseltu, provinca
Limburg. Natančno število ži-
dov, ki se nahajajo v teh tabo-
riščih, ni znano, toda domneva
je, da znaša čez 40,000.

**Jugoslavija nastopila
proti Američanu**

Bern, Švica, 29. jan.—Win-
ston Burdett, reprezentant Co-
lumbia Broadcast, ne sme
več oddajati poročil po radiopo-
staji v Belgradu. Jugoslovanska
vlada mu je vzela dovoljenje in
odredila preiskavo, ker je poslal
zadnje nedeljo poročilo v New
York o izbruhu krvavih izgre-
dov v severni Italiji. To nazna-
nilo je prišlo v Švico iz Belgra-
da.

**Komunisti v newyorških
mestnih službah**

New York, 29. jan.—William
B. Herlands, mestni komisar, je
odredil preiskavo kot posledica
izpovedi, priče, ki je nastopila
pred državnim vrhovnim sodi-
ščem, da ima mestni blaginjski

Domače vesti

Nesreča v New Yorku

New York.—Dne 25. januarja
se je ponesrečil rojak Andrej
Magajna. Padel je na stopnicah
pred hišo, ki so bile pokrite z le-
dom, tako nesrečno, da si je slo-
mil nogo v členku. Nahaja se
v bolnišnici.

Novice iz Clevelanda

Cleveland.—Enajstletna dekli-
ca Betty Lou Marolt se je zadnje
dni hudo ponesrečila, ko je mate-
ri "pomagala" pri perilu in pri
tem ji je pralni stroj potegnil
lase s kožo vred z glave in stis-
nil ji je v tedi roko. Nahaja se
pod zdravniško oskrbo doma.

Dne 27. t. m. je za srčno hibo
umrl Andrej Zakrajšek, star 50
let in doma iz Mramorovega pri
Sv. Trojici. V Ameriki je bil 35
let in tu menda ne zapuša niko-
gar.—Istega dne je umrla Ana
Čampa, stara 66 let, sv. Petrič
in doma iz Černe od Sv. Gregor-
ja pri Velikih Laščah. Bila je
vdova in v Ameriki je živela 48
let, zapuša pa dva sinova in pet
hčera.—Dne 26. jan. je v bolni-
šnici umrla Millie Tomáš, stara
31 let in rojena v Jolietu. Za-
puša starše in štiri sestre. Bila
je soustanoviteljica in večkratna
odbornica društva 566 SNPJ ter
pevka pri samostojni Zarji.—
Dne 28. januarja zvečer je bil v
SND javen shod lokalnega Odbo-
ra za obrambo Amerike s poma-
ganjem zaveznikom, na katerem
so bili zastopani tudi Jugoslovani
in Čehi. Za Slovence sta govo-
rila Vatro J. Grill in Anton Grid-
na, za Hrvate in Srbe pa Mihael
Djaković in Marijan Mihaljevič.

**Finska misija odpo-
tovala v Moskvo**

**Revizija dogovora
o upravi rudnikov**

Helsinki, Finska, 29. jan.—Tu-
je bilo naznanjeno, da je fin-
ska vlada poslala misijo treh
ekonomskih veščakov v Moskvo,
da se tam pogaja s sovjeti o re-
viziji uprave rudnikov nikla v
petičemskem distriktu. Ti rud-
niški so najbogatejši v Evropi.
Domneva je, da se bo finska mi-
sija posvetovala s sovjetskimi
voditelji tudi o drugih vpraša-
njih.

Po trditvi nemških krogov v
Helsinku dobiva Rusija že zdaj
60 odstotkov produkcije nikla
iz finskih rudnikov. Finska ni-
ma dosti koristi od teh rudni-
kov, katere obratuje Interna-
tional Nickel Co. Mnogo delav-
cev, ki so bili uposleni v teh
rudnikih, je pobegnilo drugam
po izbruhu vojne med Finsko
in sovjetsko Rusijo.

Ekonomski odnosi med Ru-
sijo in Nemčijo se v zadnjem
času očitujejo v več koncesijah
v prilog sovetom. Po petme-
sečnih pogajanjih so morali
Nemci pristati na ruske pogoje,
nanašajoče se na repatriacijo
Nemcev v baltičskih državah,
ki so prišle pod Stalinsvo oblast.
Nemci niso smeli vzeti imetja s
seboj, ko so odpotovali v bivši
poljski koridor, kjer so dobili
nove domove.

**Bivši angleški
uradnik obtožen**

London, 29. jan.—Robert
Boothby, bivši tajnik živliskega
ministra, je bil obtožen in spo-
znan za krivega, da je nameraval
prevarati finančnega ministra.
Afera je povezana s škandalom
čehoslovanskega sklada. Booth-
by je priznal, da je preprečil
transferiranje \$68,000,000 iz te-
ga sklada čehskim bankam, ko so
naciji zasedli Prago. Za to uslu-
go je dobil deset odstotkov de-
narja od Richarda Weimergija,
mednarodnega bankirja.

department 600 komunistov na
svoji plačilni listi. Ti so uposle-
ni kot preiskovalci.

**OPOZICIJA PROTI
POŠILJANJU
LETAL RUSIJI**

**Odprava "moralnega
embarga" v korist
osišču**

**ANGLEŠKA VLADA
PROTESTIRA**

Washington, D. C., 29. jan.—
Poskus Rooseveltove adminis-
tracije glede navezanja prijatel-
skih stikov s sovjetsko Rusijo je
naletel na opozicijo pri angleški
vladi. Naznanjeno je bilo, da je
protestirala proti pošiljanju ame-
riških letal in letalskih pritilkin
sovetom, ker bi ta lahko dobili
Nemčija in Italija.

Predsednik Roosevelt je zad-
nji teden odpravil "moralni em-
bargo" na letala sovjetski Rusi-
ji. Ta je bil odrejen 2. decem-
bra l. 1939 v znak protesta, ker
so Stalinski letalci takrat bom-
bardirali finska mesta in pobija-
li civilne prebivalce. Prekle em-
barga je bil prijateljska gesta
napram sovetom, storjena v pri-
čakovanju, da bo Amerika pote-
gnila Rusijo proč od osišč. Angle-
ška vlada je nedavno priznala, da
so se njeni poskusi glede dosega
sporazuma s sovjeti izjalovili.

V Londonu je Hugh Dalton,
minister za ekonomsko vojno,
izjavil, da je izvoz ameriškega
blaga v Rusijo omogočil slednji
transportiranje izdelkov v Nem-
čijo. Te lahko dobi tudi Italija
preko Nemčije in jih rabi v svo-
ji kampanji proti Angležem v
Sredozemlju in Afriki.

Poslanik Halifax je že raz-
pravljajl o tej zadevi z državnim
podtajnikom Wellesom. Kakor
angleška vlada, tako je tudi on
izrazil bojazen, da blago, ki ga
Rusija dobiva iz Amerike, odha-
ja v Nemčijo.

Doznava se, da Velika Brita-
nija pritiska na Rooseveltovo
administracijo, naj odpravi nev-
tralnostni pomorski pas ob ame-
riških republikah, kar bi bilo po
izjavi, ki jo je podal William R.
Castle, bivši državni podtajnik,
pred zborniškim odsekom za zu-
nanje zadeve, odprto kršenje je-
panamskega sporazuma. Amerika
naj bi blokirala cono Panamske-
ga prekopa in s tem ustavila po-
šiljanje blaga iz držav Južne
Amerike preko prekopa Japonaki
in Rusiji in iz Rusije Nemčiji.

Nevtralnostni pas je bil pro-
glašen na konferenci ameriških
držav v Panami po izbruhu so-
vražnosti v Evropi, da se vojna
ne zanese na zapadno hemisfero.

**Unija ADF
oklicala stavko**

**Avtni delavci
zavrnili predlog
kompanije**

Kenosha, Wis., 29. jan.—Dve-
sto delavcev je večeraj zastavka-
lo v tovarni Simmons Co., ko so
se pogajanja glede zvišanja pla-
če za 15 odstotkov razbila. Stav-
ko je oklicala unija Ameriške
delavske federacije, Claude A.
Watkins, predsednik unije in
mestni odbornik, je dejal, da sta
dva tovarniška oddelka prizade-
la zaradi stavke. Danes se bo
vršila konferenca med reprezen-
tanti unije in kompanije. Slednja
izdeluje postelje in drugo opre-
mo za armado.

Milwaukee, Wis., 29. jan.—
Člani avtne unije CIO, ki je okli-
cala stavko proti Allis Chalmers
Mfg. Co., so zavrnili predlog
kompanije, naj se takoj vrnejo
na delo, naka bi se začela po-
gajati z unijo glede sklenitve no-
ve pogodbe. Unija je šla v boj
za zaprto delavnico in zvišanje
plače.

**Vojne operacije
izčrpale Japonsko**

**Premier prevzel
odgovornost
za "incident"**

Tokio, 29. jan.—Premier Fu-
mimaro Konoje je priznal, da
so vojne operacije na Kitajskem
izčrpale Japonsko finančno in
da še ni nobenega izgleda za iz-
ravnavo konflikta. Japonsko
ljudstvo je že doprineslo velike
žrtve v človeški sili in denarju.

Premier je priznal, da je on
osebno odgovoren za kitajski
"incident". Sovražnosti so iz-
bruhnile, ko je bil prvi njegov
kabinet na krmlju. Voditelji
oborožene sile niso krivi in ne
druge osebe. "Milijarde jenov
smo že potrošili in čez 100,000
vojakov in častnikov smo žrtvo-
vali, vendar konca konflikta še
ne vidimo," je rekel Konoje. "Za
vse to se moram opravičiti pri
cesarju in ljudstvu na splošno."

Japonska je začela vojno pro-
ti Kitajski v juliju l. 1937. Nje-
na oborožena sila je okupirala
akoro vsa velika kitajska mesta,
toda s tem ni zlomila kitajskega
odpora. General Kaišek še vla-
da in njegove armade delajo ve-
like preglavice Japoncem.

Premier Konoje je odgovarjal
na vprašanje članov proračun-
skega odseka, ki so zahtevali in-
formacije o vladnih načrtih gle-
de stabilizacije politične situaci-
je. Neki član je hotel vedeti, ali
je japonska bojna mornarica
pripravljena proti morebitni of-
enzivi ameriške bojne mornari-
ce na Pacifiku. Odgovoril mu
je admiral Koširo Oikawa, mor-
narični minister. On je izjavil,
"da Japonska računa s to mož-
nostjo. Pripravljena je na vsa-
ko krizo, ki lahko nastane v se-
danji napeti mednarodni situaci-
ji. Tonaža bojnih ladij in šte-
vilo bojnih letal nista sama na
sebi odločilni faktor. Kvalite-
ta igra važno vlogo."

**Lesne kompanije
posvarjene**

Znižati morajo cene

Washington, D. C., 29. jan.—
Administracija je udarila po les-
ni industriji in zapretila, da bo
prišla pod vladno kontrolo, ako
ne bo prostovoljno reducirala
cen. Svarilo je izrekel Leon Hen-
derson, član obrambne komisije,
pred predstavniki lesne indus-
trije, ki so se sestali na konferenci
v Washingtonu. Dejal je, da so
cene lesu previsoke, kar ovira iz-
vajanje programa narodne ob-
rambe. Če jih ne bodo znižali, bo
vlada sama določila cene.

"Vlada mora dobiti les," je de-
jal Henderson. "Če se bo indus-
trija upirala, bo vrhovni povelj-
nik armade in mornarice (pred-
sednik) odredil konskripcijo. On
prav tako lahko konskribira in-
dustrije kot človeško silo. To se
bo zgodilo, če se situacija ne bo
izboljšala."

Silčno svarilo je bilo naslov-
ljeno pred nekaj tedni trgovcem
s starim železom. Predsednik
Roosevelt je v svoji poslanici
kongresu zapretil, da bo vlada
podvela drastične korake proti
posameznikom in industrijam, ki
nečejo kooperirati z vlado pri iz-
vajanju programa narodne ob-
rambe.

M. L. Fleishel, predsednik konfe-
rence reprezentantov lesnih
kompanij, je potem objavil de-
klaracijo, v kateri brani lesne
magnate, kritizira pa vladne me-
tode kupovanja. "Lesna indus-
trija ni bila pripravljena na to
nujnost," pravi v izjavi. "Vlada
tudi ni bila pripravljena. Lesna
industrija je sugerirala sistem
centralizirane ponudbene proce-
dure, ki je že rezultiral v redu-
kciji cen narčni od vojnega de-
partamenta. Mi nismo profitirali
in nečemo kovati ogromnih do-
bičkov na račun narodne obram-
be."

**NOV JUSTIČNI
MINISTER V PE-
TAINOVI VLADI**

**Alibert resigniral iz
"zdravstvenih raz-
logov"**

**VELIKO POMANJ-
KANJE V PARIZU**

Vichy, Francija, 29. jan.—Ra-
phael Alibert, justični minister
in član kabineta od zadnjega ju-
nija, ko je maršal Petain postal
predsednik francoske vlade, je
resigniral. Uradni komunikaci-
je, da je to storil zaradi "slabe-
ga zdravja".
Za naslednika je bil imenovan
Joseph Barthelemy, član Franco-
skega instituta, sloviti jurist in
zagovornik parlamentarne de-
mokratije. Alibert, ki je sestavl-
jal več zakonov in dekretov kot član
Petainovega kabineta, je po go-
voricah, ki se širijo v Vichyju,
resigniral pred več dnevi.

Nepotrjena poročila omenja-
jo, da je premier Petain dobil od-
govor na svoje pismo, katero je
naslovil Hitlerju pred božičem.
Vsebinsko odgovora nemškega dik-
tatorja ni bila objavljena. Petain
je hotel vedeti natančne pogoje
glede nadaljevanja kooperacije
med Francijo in Nemčijo.

Zadnji ponedeljek je bil uve-
lavljen nov dekret, ki daje več-
jo oblast premierju Petainu. V
smislu tega dekreta bo lahko
Petain nastopil proti vsakemu
uradniku, ki zanemarlja svoje
dolžnosti. Vsi se bodo morali po-
koriti njegovim ukazom brez
ugovora. Diplomate študirajo ta
dekret, da ugotove, kako daleč
Petain lahko gre v kampanji
proti članom bivših kabinetov in
drugim visokim uradnikom, ki
so imeli odgovorne položaje v za-
dnjih desetih letih.

Pariz, 29. jan.—Val zločinov
je zajel Pariz kot posledica po-
manjkanja in potemnevanja me-
sta. V zadnjih dneh je policija
aretirala veliko število mladih
fantov, ki so napadli in oropali
več oseb. Grupa 16 mladih slo-
vencev, med temi dve dekleti, je
bila prijeta zadnji teden. Najsta-
rejši član te je star 20 let, naj-
mlajši pa 14 let.

Zločinci so običajno napadali
ženske in jih oropali. V svojem
poslu so bili uspešni zaradi po-
temnevanja Pariza in pomanjklj-
ivega policijskega nadzorstva.

**Tokio naznanil
sporazum z Moskvo**

**Izboljšanje odnoša-
jev med Japonsko
in Rusijo**

Tokio, 29. jan.—Japonska vla-
da je naznanila sklenitev spora-
zuma s sovjetsko Rusijo, zaeno
pa je napovedala, da bo temu sle-
dilo izboljšanje odnosajev med
državama. Naznanilo je bilo ob-
javljeno potem, ko je zunanji mi-
nister Josuke Matsuoka izjavil
v parlamentu, da ni nobenega iz-
gleda glede izboljšanja odnoša-

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ št. 2 and published by Slovene National Benefit Society

Narodna na Zdravstveno drzavo (idem China) in Kanada

\$4.00 na leto, \$1.00 na pol leta, \$0.50 na četrt leta; na Chicago

in Cleveland \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta; na Los Angeles

\$3.00. Subscription rates for the United States (except Chicago)

and Canada \$2.00 per year, \$1.00 per half year, \$0.50 per quarter

year. Come closer to democracy—Readership of the

Slovene National Benefit Society is growing. Send your

address, name, and address to the Editor, PROSVETA,

1007-10 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepju na primer (January 31, 1941), poleg valica

ima na nazivni pomeni, da vam je v tem datumu postala

zavezanica. Posrednik jo preloži, da se vam list ne usti.

Demokracija še živi!

Predsednik Roosevelt je rekel v svojem govoru dne 20. januarja, ko je bil tretjič ustoličen, da demokracija v Ameriki še živi in bo živela.

Da je to resnica, je sto in sto dokazov sleherni dan v letu.

Glavni dokaz v tem momentu, da demokracija v Ameriki še živi, je velika kontroverza v časopisju, radiu in na zborovanjih glede Rooseveltovega načrta za večjo pomoč Angliji. Pri vseh teh izmenjavah javnega mnenja se slišita obe strani, za in proti, in to je pravilno.

Predlog večje pomoči je nujen in potrebno je, da je sprejet čim prej, mogoče, če Amerika hoče, da bo njena pomoč Angliji kaj zalegla v najkriticnejšem hipu — kljub temu si je kongres vzela čas za razpravo in ljudstvo v splošnem ima priložnost, da pove svoje mnenje o tej zadevi.

Če bi Roosevelt forsiral kongres, naj sprejme načrt brez debate, in če bi kongres nikogar ne vprašal, kaj misli o tej zadevi, potem bi lahko rekli, da demokracija v Ameriki ni več in da je naša vlada diktatorična. Tega pa še ni — in upajmo, da nikdar ne bo.

V nacijaki Nemčiji, sovjetskiji Rusiji, fašistični Italiji in v ostalih diktatoričnih državah ni tega. Tam sklepa en sam človek v sporazumu s svojo voljo kako in kar ta sklene, tako je — in o sklepu ni nobene javne razprave, nobene kontroverze. V nacijaki Nemčiji ne ve nihče in še manj sme razpravljati, kakšne namere ima Hitler s svojimi ožjimi pomagači vred za invazijo Anglije. V Nemčiji je to Hitlerjeva zadeva, v Ameriki je pa vsaka važna zadeva, kakor zdaj zadeva povečane pomoči za Anglijo, zadeva, večine ljudstva oziroma večine zastopnikov ljudstva.

Diktatorji se kajpada smejejo tej demokratični proceduri in pravijo, da je to otročarija. Diktatorji pravijo, da se Američani lahko kavažajo med seboj pol leta, če je vredno ali ni vredno dati več pomoči Angliji, med tem je pa Anglija lahko že premagana in uničena in vsaka ameriška pomoč bo prekašna.

To in slično norčevanje iz demokracije je pa le svarilo za Američane, naj bodo močnejši, ne pa otroci — kajti le močnejši so sposobni za demokracijo, otroci pa niso — in naj ne zapravljajo časa, kadar koli je potrebna hitra akcija. Svarilo je, naj ne zavlačujejo potrebne akcije — na ljubo petokoloncem, ki so se zakleli, da Anglija ne sme dobiti potrebne pomoči in v ta namen mora biti ameriška demokracija razcepljena in brez moči, da bi kaj storila!

Kadar gori sosedova hiša, je treba hitro gasiti, ne pa debatirati, če je sosed vreden naše pomoči pri gašenju ali ne... Gasiti je treba že zaradi tega, da se požar ne razširi na našo hišo.

Z drugimi besedami: Demokracija mora postopati sama s seboj demokratično, obenem pa mora dobro paziti, da je njen sovražnik ne izrablja in ne zlorablja!

Pri današnji javni kontroverzi o Rooseveltovem načrtu za večjo pomoč Angliji je mnogo iskrenih Američanov, ki pobijajo načrt na podlagi domnev (asumpcij), ki so v protislovju z dejstvi, ampak njihova opozicija je velika zadržanost — "apizarjem" in petokoloncem, ki so proti Rooseveltovemu načrtu za vsako ceno samo zato, ker hočejo Hitlerjevo zmago.

Iskreni nasprotniki nočejo na noben način veljati za Hitlerjeve podpornike — toda dejstva, da v kritičnem momentu dajejo oporo "apizarjem" in petokoloncem, če hočejo ali ne, se ne morejo otresti. Petokolonci in "apizarji" v tem slučaju zlorablajo demokracijo do kosti, ker hočejo, da bi se debata vlekla brez konca, iskreni nasprotniki bi pa lahko spoznali, če bi hoteli, da jih petokolonci in "apizarji" izrabljajo in hujskajo na brezkonno kontroverzo.

Večina pa mora vedeti, kje je meja, kjer se neha pametna demokracija in kjer se začne otročarija, anarhija in zloraba demokracije. Na tej meji mora razumna večina debato ustaviti in storiti svoj sklep brez ozira na to, kaj pravi manjšina.

Edino na ta način lahko živi in bo živela demokracija.

(Dolje v zadnji koloni.)

Glasovi iz nasebina

Vsakega nekaj

West Allis, Wis.—Dne 21. jan. sem bil obveščen, da je v Sheboyganu, Wis., umrl moj prijatelj Frank Matelko. To mi je sporočil njegov zet Skrajanc, ki me je povabil, da se lahko z njim peljem k pogrebu. Povabilo sem sprejel, napisal pisemce v Frontenac, Kana., toda ko ga nisem v nabiralnik, sem dobil srčni napad in sem moral ostati doma.

S pokojnim Frankom sva se spoznala v Kansasu pred 36 leti. Udeležila sva se ustanovne seje društva 9 SNPJ v Yalu, kjer smo storiili sklep, da tudi v naši nasebini ustanovimo društvo SNPJ. In res smo ga, društvo Celje št. 27. Pokojni Matelko je bil zelo aktiven v društvu in bil poleg A. Rojca delegat prve konvencije SNPJ, če se ne motim. Spadal je tudi k pevskemu društvu več let.

Izročili so ga materi zemlji po obredih SNPJ s številnimi vencami in ob veliki udeležbi članstva društva 344 in drugega občinstva. Rojen je bil 2. nov. 1889. V Ameriko je prišel 1. 1900 in se naselil v Kansasu. L. 1925 se je preselil v Sheboygan, kjer zapuščala družino. Doma je bil od Trebelnega na Dolenjskem. Kot sem alisal, je bil ponekoren, ko se je peljal z busom, ki je bil v koliziji. Pokojni me je večkrat obiskal s svojo sestro, ki je tudi preminula preteklo leto. Blagmu spomin, preostali pa moje sožalje!

S kritiko o enotnem atenskem koledarju se ne strinjam. Meni se slika dopade in kdor ni zadovoljen s številkami, si tudi lahko pomaga kot sem si jaz. Prestavil sem večje datume z drugega koledarja in vsa kritika je rešena. Kar se mene tiče, jednota lahko preneha izdajati koledarje, ker ima drugih stroškov dovolj in denar se lahko porabi za bolj važne namene. Tako se bo tudi kaj izvršni odbor iznebil vse kritike.

Cital sem v Prosveti v starokrajških vesteh, da je 70.000 otrok v Sloveniji podhranjenih in kaj storiti, da se ta mladina obvaruje. Če država in občine niso zmožne dobiti sredstva, naj malo pogledajo po farovžih in samostanih, ker tam je navadno vedno dosti hrane in denarja. In ker fare in kloštri priporočajo zakonskim velikim otrok, je zdaj tudi njih dolžnost, da zanje poskrbe, da ne bodo stradali. In če tisti, ki imajo nakopičena velika premoženja, ne dajo z lepa, naj jim vzamejo s silo.

Zelo se mi dopade, ko čitam v Prosveti številne ženske dopise. Vzelo je veliko let, da so se zavedle toliko, da so enake moškim in da so pričele mladiči z lastnimi moškimi. Seveda ne vse, ker mnogo jih je še, ki verjamejo le tisto, kar gospod v nedeljo razpriznice povedo in mislijo, da je zanje to dovolj. Bolje bi bilo, če bi poslušale dobre govornice in čitale podučne knjige in liste. Torej spoštujem naše napredne ženske, ki so se povzpelle in delujejo v naprednih vrstah, bodisi v dopisih, ženskih klubih, dramatikah, petju, na konvencijah in v društvih. Tako vidimo, da je ženska še za kaj drugega kot za kuhinjo. Je še dosti potrebnega dela, ki ga mora nekdo izvršiti. To pričakujem od naših naprednih žena, ki so pokazale, da so zmožne in tudi zaslužijo priznanje. Torej le pogum in naprej!

Joseph Radelj, 686.

Veselicova poveska kluba

Peoria, Ill.—Kot sem že zanjic poročal, smo tukaj ustanovili jugoslovanski klub. V njegovih prostorih sedaj vse mrgoli, kar je jugoslovanskega. Ta klub bo za nas lahko velikega pomena tako pri mestni kot pri državni vladi. Nekega dne bomo morda tudi mi pokazali, da smo upravičeni do nekaj drobtin za naš obstoj.

Naš Jugoslav Social and Civic Club, kot se imenuje v angleščini, priredi veliko zabavo v soboto zvečer, 8. februarja, v Ito Hall, 1409 S. Adams st.—en blok južno od Sidar st. mostu. Torej ste vabljeni vsi v bližini in oddaljeni, da nas obiščete na tej priredbi. Program bo podar-

la tukaj rojena mladina in torej ne bo nikomur žal.

Naj omenim, da so člani našega društva 489 SNPJ domalega vsi pristopili. Klub ne spada k nobeni politični stranki. Torej vas pričakujemo v velikem mestu na klubovi veselici 8. febr. zvečer. Frank Franko, 489.

Nič novega

Bellingham, Wash.—Nimam nič novega, pišem, da preženem čas. Ko dobim Prosveto, upam, da bom čital kaj zanimivega, bodisi od dopisnikov ali urednika, pa spet ene in iste stvari. Po nasebini ustanovimo društvo SNPJ. In res smo ga, društvo Celje št. 27. Pokojni Matelko je bil zelo aktiven v društvu in bil poleg A. Rojca delegat prve konvencije SNPJ, če se ne motim. Spadal je tudi k pevskemu društvu več let.

Izročili so ga materi zemlji po obredih SNPJ s številnimi vencami in ob veliki udeležbi članstva društva 344 in drugega občinstva. Rojen je bil 2. nov. 1889. V Ameriko je prišel 1. 1900 in se naselil v Kansasu. L. 1925 se je preselil v Sheboygan, kjer zapuščala družino. Doma je bil od Trebelnega na Dolenjskem. Kot sem alisal, je bil ponekoren, ko se je peljal z busom, ki je bil v koliziji. Pokojni me je večkrat obiskal s svojo sestro, ki je tudi preminula preteklo leto. Blagmu spomin, preostali pa moje sožalje!

S kritiko o enotnem atenskem koledarju se ne strinjam. Meni se slika dopade in kdor ni zadovoljen s številkami, si tudi lahko pomaga kot sem si jaz. Prestavil sem večje datume z drugega koledarja in vsa kritika je rešena. Kar se mene tiče, jednota lahko preneha izdajati koledarje, ker ima drugih stroškov dovolj in denar se lahko porabi za bolj važne namene. Tako se bo tudi kaj izvršni odbor iznebil vse kritike.

Cital sem v Prosveti v starokrajških vesteh, da je 70.000 otrok v Sloveniji podhranjenih in kaj storiti, da se ta mladina obvaruje. Če država in občine niso zmožne dobiti sredstva, naj malo pogledajo po farovžih in samostanih, ker tam je navadno vedno dosti hrane in denarja. In ker fare in kloštri priporočajo zakonskim velikim otrok, je zdaj tudi njih dolžnost, da zanje poskrbe, da ne bodo stradali. In če tisti, ki imajo nakopičena velika premoženja, ne dajo z lepa, naj jim vzamejo s silo.

Zelo se mi dopade, ko čitam v Prosveti številne ženske dopise. Vzelo je veliko let, da so se zavedle toliko, da so enake moškim in da so pričele mladiči z lastnimi moškimi. Seveda ne vse, ker mnogo jih je še, ki verjamejo le tisto, kar gospod v nedeljo razpriznice povedo in mislijo, da je zanje to dovolj. Bolje bi bilo, če bi poslušale dobre govornice in čitale podučne knjige in liste. Torej spoštujem naše napredne ženske, ki so se povzpelle in delujejo v naprednih vrstah, bodisi v dopisih, ženskih klubih, dramatikah, petju, na konvencijah in v društvih. Tako vidimo, da je ženska še za kaj drugega kot za kuhinjo. Je še dosti potrebnega dela, ki ga mora nekdo izvršiti. To pričakujem od naših naprednih žena, ki so pokazale, da so zmožne in tudi zaslužijo priznanje. Torej le pogum in naprej!

Joseph Radelj, 686.

Veselicova poveska kluba

Peoria, Ill.—Kot sem že zanjic poročal, smo tukaj ustanovili jugoslovanski klub. V njegovih prostorih sedaj vse mrgoli, kar je jugoslovanskega. Ta klub bo za nas lahko velikega pomena tako pri mestni kot pri državni vladi. Nekega dne bomo morda tudi mi pokazali, da smo upravičeni do nekaj drobtin za naš obstoj.

Naš Jugoslav Social and Civic Club, kot se imenuje v angleščini, priredi veliko zabavo v soboto zvečer, 8. februarja, v Ito Hall, 1409 S. Adams st.—en blok južno od Sidar st. mostu. Torej ste vabljeni vsi v bližini in oddaljeni, da nas obiščete na tej priredbi. Program bo podar-

la tukaj rojena mladina in torej ne bo nikomur žal.

Razume se, da to le v slučaju pora-

za. Ta agitacija za obrambo demokracije, vere in svobode je le za ohrano sedanjega reda, vere in svobode izkoriščanja. Tako sem alisal nekega pridigarja po radiu. Razumeti je treba, da jaz o vsem tem nič ne vem—sem le alisal od drugih in po radiu. Meni se zdi verjetno in zato tudi pišem, ker z nekom se moram pogovoriti, če ne ustmeno pa pisмено. Je pač tako, da je najbolj pameten oni, ki nič ne ve; zato tudi jaz nečem nič vedeti.

Tiste čase, pred 35 leti, ko sem bil jaz v Trstu, se je pričel razvijati socializem. Meni se je najbolj zato dopadel, ker je učil enakopravnost med delavci raznih narodnosti. Psovke in mržnje med delavci ene narodnosti do druge so bile kmalu zatrite po delavnicah. Tako je postal v Trstu in po vsej Avstriji glavni občevalni in "kulturni jezik" nemški jezik med Kranjci, Stajerci in Korošci. Seveda večina teh "Nemcev" v Trstu so bili si-novi slovenskih staršev in se izdajali za pristne Nemce, čeprav marsikateri ni znal pravilne nemščine. Bili so pravi slovenski renegati ali janičarji, kar se meni ni dopadlo.

Včasih sem moral poslušati, kako so se norčevali iz slovenskega kmeta. Opozoril sem jih na njih prednike, nakar so mi rekli, da sem slovenski nacionalist, posebno še, ker sem včasih pred njimi kupil in bral list Edinost. V njih sem videl prave nemške nacionalce z rdečo brado, kar tudi pojasi, zakaj je Hitler dobil tako velik odziv med Nemci.

Dokler sta Nemčija in Avstrija tolerirali socializem, oziroma ga nista mogli ustaviti, je nemški narod tudi prosperiral in nemški vpliv se je dvigal tudi izven njenih meja. V stari Avstriji je bila Arbeiter Zeitung, glasilo socialne demokracije, najbolj razširjen dnevnik. Po vojni pa je Dunaj prišel pod socialistično kontrolo in mestna uprava je bila najbolj vzorna. V tem se strinjajo vsi pisatelji.

Slovinci v Trstu in okolici, sploh po vsem Primorju in Istri, so bili v stalnem boju z Italijani, ki so hoteli poitalijanciti Slovence in v Hrivate. To se jim ni posrečilo, in menda so tudi sedaj trd oreh za Italijane. Slovenska zavest je bila med njimi čudovita. Vsak Slovan je dobrodošel med Primorci in Istrijane, zato so pa tudi upoštevani po svojih nasprotnikih. Bili so pravi socialni demokratje brez rdeče barve. Primorec in Istrijan je ponosen na to, kar ima. On ne kloni pred nikomur, prijatelj pa je z vsakim, toda ne suženj. Zato imam tudi veliko spoštovanje do njih.

George Gornik, 493.

O kritiki in druge novice

Bellaire, O.—Božični prazniki, voščila in darila so za nami. Prepričan sem, da se bo ta običaj odrazil iz generacije v generacijo, ker ravno s temi voščili in darili se izkaže in utrdi staro znanstvo in prijateljstvo med sorodniki in prijatelji.

Nikjer pa nisem čital kakšne kritike o teh sezonskih voščilih in darilih, čeprav so še tako majhne vrednosti. Vse drugače je pri naši jednoti glede koledarjev. Kritike lete na gl. izvršni odbor z vseh strani, češ da je koledar premajhen, da so datumi nečitljivi in sploh ni vreden nič. V bodoče bi bilo priporočljivo, da izvršni odbor naslika vzorec v Prosveti in ga naroči, če se bo večina izrekla zanj, manjšina naj se pa temu pokori. S tem bi se izognil kritiki. Smo res čudni ljudje.

Tudi društvene in federacijske volitve odbornikov so pri kraju, toda delo pa je pred nami. Upanje je, da se bomo držali obveze in ali na delo s dvojnjo silo kot lojalni sinovi in hčere v korist društev, federacij in jednote.

Kar se tiče premogovne industrije v tej okolici, se dela s polno paro na dva in tri štela, in to posebno južno od Bellaireja. Rovi so natlačeni z ljudmi, posebno pa oni, v katerih se početa kramp in lopata. Zaslužek je še precej dovoljen, odvisev pa je od prodora in premogarja. Zasluži se toliko, da se človek pošeno preživi, če obrne vsak cent v prave stvari. Pri rovu 6 Rail & River Coal Co. novi premogarji težko

dobe delo, ker imajo dovolj starih delavcev, katere premeščajo iz rova v rov, posebno kjer je še ročno delo.

Vreme v tej okolici je bilo zadnje čase preveč mlo, večinaoma toplo, oblačno in deževno, tako da se je močno razpasla bolezen "flu" kakor tudi pljučnica. Toda obe sta dosedaj prizanesli starim bolnikom, ker ni slišati o velikem umiranju v tej okolici. Upanje je, da se ta bolezen ne bo širila naprej, ker že padajo goste snežinke in vremenski biro naznanja mrzlo vreme, ko to pišem. Tudi državne likerske trgovine naznanjajo, da gre zanje zadnje čase dobro izpod rok kot zdravilo proti influenci. Torej "takratki" se v teh kritičnih časih dobro prileže in le po njem, da si ohranimo zdravje, ker ga tudi zdravniki priporočajo, kakor tudi kuhano vino.

Kar se tiče našega društva 258 SNPJ smo v nekakem zastoj; ne gremo ne naprej ne nazaj. Storitvi bomo morali potrebne korake, da pridobimo kaj novih članov in pripravimo kaj impozantnega za praznovanje naše 25-letnice v bližnji bodočnosti. Priporočam članstvu našega društva, da ne sprejeda tega jubileja. Treba je, da si vsi brez izjeme zavijamo rokave in gremo na delo, da se izkažemo kot lojalni člani društva in jednote, kakor sta tudi obe lojalni napram nam v slučaju bolezni ali nesreče. Torej bratje in sestre, naše društvo vas kliče. Naprej na delo! Louis Pavlinich, 258.

Iz Minnesote

Biwabik, Minn.—Ze pred nekaj tedni sem poročal, da smo prošlo poletje imeli obiskovalce iz Clevelanda, Readinga, Pa., Illinoisa in tudi iz New Yorka. Bili so večinoma Kraševci in Primorci. Ker radi boleznim nisem bolj natančno poročal, naj torej sedaj nekoliko opišem te Kraševce.

Da so bili večinoma Kraševci, je razvidno iz tega, ker so doma od St. Petra pri Postojni, od St. Petra pri Gorici, od Sežane, Tomaja, Križa in Storij, torej vsi Kraševci, ampak v njih narečjih je precej razlike.

Med omili, ki so prišli iz New Yorka, je bil tudi brat Valentina Beska, predsednik našega društva 211 SNPJ, ki živi med Biwabikom in Auroro. On ima malo farmo, par krav in nekaj telet, še precej kokoši in petelinčkov. Včasih tudi napravi malo onega, ki zraste v Californiji.

Ker se z bratom nista videla že nad 30 let, so Beskovi napravili prav okusno pojedino za Kraševce in povabili tudi nas iz Biwabika. Ko smo vse tiste dobrote použili in ker Kraševci radi kakšno zapojejo, smo tudi še precej dobro zapeli. Potem so nekatere pričele arbeti pete in treba je bilo dobiti še muzikanta. In ta je bil "Rajbenčan" in jo je res prav po ribniško uredil. Nekateri so tudi znali italijansko, drugi nemško in tako je naš huzikant zagodel in zapel: "Kob nemšku ne znali, bi se z volji pelali po rajbnški šegi vrsk vrsk..."

Tukaj ljudje drug za drugim umirajo. Ne vem, kaj je krivo temu. Mogoče so boje Hitlerja in Mussolinija. Pri našem društvu sta v kratki dobi umrla dva člana mladinskega oddelka.

Frank Karish, 211.

Se o koledarju

Middlesex, Pa.—Če se ne motim, sem se prvi oglašil o letošnjih stenskih koledarjih SNPJ in malo pogodrnjal, in sicer ne radi sebe, marveč v prid jednote. Potem se jih je že precej oglašilo in večinoma, da niso zadovoljni. Še Milan Medvešek je rekel, ko je pogledal mali koledar, je mislil, da bi bil lahko boljši.

Jože Snoy pravi, da se mu čudno vidi, zakaj se Bertovemu Tonetu koledar ne dopade. Well, Jože, nekateri nismo z vsako stvarjo zadovoljni. Če ti mati nekaj novega daruje za novo leto, ti naj da nekaj, da boš vesel. In to velja tudi za jednotin koledar.

Vsako leto sem dal jednotin koledar slovenskemu farmarju, ki ni član jednote, in rad ga je sprejel. Večkrat sem tja zahajal in jih opominjal, češ imate tako lep koledar SNPJ, toda niste se njeni člani. Tako sem pridobil njih hčerko, da je pristopila v društvo 755 SNPJ. Sicer Coal Co. novi premogarji težko

Mrlič le spijo...

Moderni fiziologi so živalim izrezali srce in ga ohranili po več tednov živega. Med tem je bila žival že davno mrtva. Ti poskusi so svojočasno zbuvali ogromno pozornost. Telo je navezano na srce. Če to ne pošilja organom hranilne krvi, nastopi brezpopojno smrt. Tako je veljalo doslej, toda po najnovejših odkritjih je stvar malo drugačna. Stari Egipčani so namreč svojim mumijam pobirali ne samo srce, temveč tudi vse ostale notranje organe, vendar tiči v mumijah še danes, po tisočletih življenja!

Seveda si ne smemo predstavljati, da bi na gel sedaj n. pr. stari Tutankamon sam od vstati in osebno izvršiti kletve, ki visi baje skruščili njegovega groba. Ne, kajti življenjski red, ki je stanice njegovega telesa v celoti držal skupaj in urejeval njihovo delovanje za zmerom uničen. Kar moremo spoznati, je to, da smrt celote še ne pomeni nujno smrti posameznih delov. Med življenjem visoko organiziranih bitij in življenjem njih sestavnih delov je velika razlika. Poedini deli so videti mrti, a jih je mogoče oživiti.

To se kaže n. pr. glede tako zvanih "fermentov", ki spodbujajo preosnovo v človeku še be-nega znameniti vitamini in hormoni. Kdaj hrani beljakovino v sterilizirani obliki v razgenčni cevki, lahko čaka mesece in leta, preden se ta beljakovina zveže s kislim v zraku. Če pa pritaknemo določene fermente, se to veže s sekundno naglico. Saj če bi tako ne bilo, bi tudi tkivo v živem telesu ne moglo delovati. Drug ferment predeluje spet sladkor v hranilo. Tvorijo ga mišice in razčlenja v sodelovanju s sokom trebušne slinavke ogljikove hidrate, gradbene in pogonske snovi za mišice, ki lučujejo spet nov ferment. Neki raziskovalci napravili sledeči poskus: Pomešal je grozdni sladkor s sokom iz trebušne slinavke pravzaprav zaklanega goveda. Potem je zdobil mišice pred 2000 leti pokopane mumije v prah in ta prah prav tako pomešal v reagencno celico. Zgodilo se je to, da se je grozdni sladkor in mišično prav tako razčlenil kakor v živem telesu pod vplivom tistega fermenta. To pomeni, da je bil v mumijski mišici še učinkovit ferment. To seveda še ne dokazuje, da je bilo v mumiji v resnici življenje, fermenti so sicer organske snovi, ki so brezpopojno potrebne za življenje, a so vendar samo snovi.

Odločno pa je to, da morejo tudi stane najmanjše življenjske enote, preživeti tisočletja. Pred nedavnim smo poročali o poskusu prof. Busse-Grawitza v Cordobi v Argentini. Pri teh poskusih je dognal, da imajo stane našega telesa tudi tedaj, če so v izrezanem stanju, nezasišano odpornost. Samo strupi, ki jih vo neposredno raztope, in vročina nad 190 stopinj jih morejo res usmrtiti. Kuhanje snovi ali pa obsevanje z uničujočimi žarki jim pa ne more do živga.

Kako pa vpliva čas na stanice? V suhih puškah jama Argentinije so Indijanci že po 100 letih pokopali svoje mrlič kot mumije. Če so takšnih ameriških, a tudi egipskih mumij, ki so bile najmanj 5300 let stare, ker so imale iz dobe prve dinastije, pod mikroskopsko niso izdajale kakšne stanične zgradbe in staničnih jeder v njih še celo ni bilo videti. Če je pa Busse-Grawitz polagal v svoja posoda rediva, je prastaro, mrtvo tkivo že po eni dveh urah pokazalo znake življenja, po peti tednu pa je bilo povsem normalno, v stanju razčlenjenosti. Stanice so rasle, jedra se delila, tvorila se je nova živ, stare stanice odmirale. To, da je tkivo po 5000-letni smrti otrplosti sprejemalo spet hrano, je bilo že njen dokaz življenja. Dejstvo, da so se na prebujene stanice množile in da so obrabljene stanice razpadale, pa predstavlja dva druga, vse zanesljiva znaka življenja. Ta povzročila življenja je Busse-Grawitz ugotovil na dva stih različnih mumijah.

Naše predstave o življenju in smrti se le temeljito spreminjajo. O mrtvecih lahko v kem smislu mirno trdimo, da niso mrtvi, temveč da samo spijo.

Voda kot zdravilo proti rak

V Memorial bolnišnici v New Yorku je zdravnik dr. Failla ugotovil, da lahko navadna voda uspešno služi pri zdravljenju raka. Tega sklepa je namreč prišel, ko je zdravil kasta obolenja s pomočjo rentgenskih žarkov. Njegova teorija pravi:

Ko prehaja električna struja skozi stanične deli molekule protoplazme (živi), ki je v stanju stanice, na delce. Nekateri teh delcev nabiti s pozitivno, drugi s negativno elektriko. Kasneje se delci znova spajajo in ustvarjajo novo kemično substanco ter na ta način kvarijo raynotežje v notranjosti stanice. Voda pa, ki se nahaja v prostorih med stanicami, udarja skozi stanične opne ter znova ustvarja ravnotežje.

Kot piše "Indian Review" je dr. Failla izvedel poskuse na 80 miših, ki so bolele za rakom. Po obsevanju z rentgenskimi žarki je dr. Failla dnevno večkrat vbrizgal v rakasto stanično majhne količine destilirane vode. Zdravljenje je trajalo šest dni, nakar je rak popolnoma izginil.

(Dolje iz prve kolone.)

Edino na ta način se demokracija lahko varuje, da ne bo izrabljena, zlorabljena in postavljena na sramotni oder v lastno sramoto in lastno smrt...

Novice z starega kraja

Slovenije

VENJA IMA SORAZ- NAJVEČ GOZDOV

Ministrstvo za gozdarstvo in rudnike izdalo obsežno statistiko gozdov in gozdnega gospodarstva za leto 1938, ki vsebuje podrobne podatke za vsako državo in skupne podatke za vse države. Pri tem ima Slovenija sorazmerno največ gozdov na površini, namreč le 1.6% površine (drinska 5.2, moravska 4.7, vrbaska 4.3, zetska 4, banovina Hrvaška 3.6%).

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

Na površini v vseh državah je 8.18 milijona hektarjev, od tega 29.3% celotne površine, od tega odpadne površine 2.28 milijona hektarjev, na drinsko 1.14, na vrbasko 1.04, na moravsko 0.93, na vrbasko 0.71 in na dunavsko 0.24 milijona hektarjev.

vsebuje statistika še podatke o gozdnih vrstah, o drevesnih vrstah, o hudoournikih, o gozdnih škodljivcih, o gozdnih prevoznih napravah, o organizaciji gozdarske službe, o zunanji trgovini z lesom, o cenah in o notranji potrošnji.

Truplo v Savi najdeno

Zagorje, 16. novembra.—Te dni sta dva fantiča v Savi ob železniški postaji opazila truplo. Obvestila sta o najdbi železniške delavce in postajo, ki je poklicala orožništvo. Ko so ugotovili, da gre za truplo, so ga našli pri njem štiri dinarje in 25 par, nož in nekaj pisem z naslovom Jožeta Vidgergarja. Takoj je bilo ugotovljeno, da je truplo 68-letni Martin Vidgergar iz Gradca pri Litiji, ki je pred 20 dnevi šel sam prostovoljno v Savo. Tudi nekateri železniški delavci so moža spoznali, ker so bili priča, ko je planil v bližini hiše pod Stavbami v vodo. Truplo je bilo pripeljano v zagorsko mrtvašnico. Orožništvo je o najdbi trupla obvestilo svoje ranjkega v Litiji.

Tudi letos sem izročil enotni koledar njenemu očetu. Rad ga je vzel. Ko ga pogleda, vpraša: "Od kod pa ta?" Povem mu, on pa reče: "Prej, ko ni bil nihče od naše hiše član jednote, sem dobil boljši koledar, sedaj pa dobim takega. Da dobiš člana, mu daj detelje, potem pa slame." Dal je koledar drugemu. "No, pa popijva na to enega," sem dejal in bil ob 20c, namesto da bi on tretal.

Imam toliko koledarjev, da bi pokrili eno sobo, če bi vse obesil. Ne vidim pa rad, da bi bili drugi boljši od SNPJ. Je res, koledar je koledar in eden zadostuje. Nekateri menijo, naj jednota preneha z izdajanjem koledarjev svojim sinovom in hčeram. So že dolgoletni člani, ki so dobili malo ali pa nič boljših podpor. Zdaj jim vzemimo še koledar in naj samo plačujejo, in ako ne plačaš, si pa črtan in ne bo podpore v slučaju bolezni in tudi ne smrtnine.

Nekateri menijo, naj se ta denar, ki se potroši za koledarje, porabi za plačevanje asessmenta revnim članom. Koliko revnim bo s tem pomagano? Največkrat je tako, da so revni zmeraj zadaj. Poznam člana, ki je bil dolgo brez dela, denarja nič, družina velika in vsi pri SNPJ. Pa je prošil pri društvu oziroma jednoti za posojilo za asessment. Priporočali smo mu, naj bi raje prošil za izredno podporo, toda ni hotel. Rekel je, da to oni delajo, ki jim ni treba.

Dobro mi je znano tudi društvo, ki je iz svoje blagajne plačevalo asessment za člana po pet ali več mesecev, in sicer za take, ki bi ne bilo treba. Ko so posušili blagajno, so tudi društvo pustili—enkrat sem videl deset črtanih. Ostali pa godrnjajo, čes, zame, ko sem v stiski in prosim, se pa ne more plačevati.

Tako je, vidite dragi moji. Ne mislite, da sem za izkoriščanje jednote premoženja; nasprotno, sem za porast. In če bomo dobro postreženi, bomo tudi bolj napredovali.

Nekateri so tudi mnenja, naj bi se s tem denarjem, ki gre za koledarje, plačevala starostna podpora. Dobra ideja. Ampak ta vsota bi bila le kaplja v morju in potrebno bi bilo zvišati asessment, kar pa je bolj nerodno, ker se že danes težko plačuje. In ako se to vpelje, bomo vseeno gledali, da jednota s čim drugim postreže članom.

Torej ni nič več kot prav, da jednota še naprej izdaja koledarje, ker to je nekakšna dividenda članom, malenkostna sicer, toda s primernim darilom se vsakdo zadovolji. Čul sem, da bomo pri društvih glasovali, ali naj jednota izda koledar za prihodnje leto ali ne. Torej pridite vsi na sejo in glasujte za primerne koledarje. Tako bomo šli naprej, ne nazaj. To je povedano iz mojega srca za napredek jednote in ne kot kritika.

Anton Valentincič, 262.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2 strani.)

se sej ne udeležuje, ker živi v okolici Erija.

Tudi letos sem izročil enotni koledar njenemu očetu. Rad ga je vzel. Ko ga pogleda, vpraša: "Od kod pa ta?" Povem mu, on pa reče: "Prej, ko ni bil nihče od naše hiše član jednote, sem dobil boljši koledar, sedaj pa dobim takega. Da dobiš člana, mu daj detelje, potem pa slame." Dal je koledar drugemu. "No, pa popijva na to enega," sem dejal in bil ob 20c, namesto da bi on tretal.

Imam toliko koledarjev, da bi pokrili eno sobo, če bi vse obesil. Ne vidim pa rad, da bi bili drugi boljši od SNPJ. Je res, koledar je koledar in eden zadostuje. Nekateri menijo, naj jednota preneha z izdajanjem koledarjev svojim sinovom in hčeram. So že dolgoletni člani, ki so dobili malo ali pa nič boljših podpor. Zdaj jim vzemimo še koledar in naj samo plačujejo, in ako ne plačaš, si pa črtan in ne bo podpore v slučaju bolezni in tudi ne smrtnine.

Nekateri menijo, naj se ta denar, ki se potroši za koledarje, porabi za plačevanje asessmenta revnim članom. Koliko revnim bo s tem pomagano? Največkrat je tako, da so revni zmeraj zadaj. Poznam člana, ki je bil dolgo brez dela, denarja nič, družina velika in vsi pri SNPJ. Pa je prošil pri društvu oziroma jednoti za posojilo za asessment. Priporočali smo mu, naj bi raje prošil za izredno podporo, toda ni hotel. Rekel je, da to oni delajo, ki jim ni treba.

Dobro mi je znano tudi društvo, ki je iz svoje blagajne plačevalo asessment za člana po pet ali več mesecev, in sicer za take, ki bi ne bilo treba. Ko so posušili blagajno, so tudi društvo pustili—enkrat sem videl deset črtanih. Ostali pa godrnjajo, čes, zame, ko sem v stiski in prosim, se pa ne more plačevati.

Tako je, vidite dragi moji. Ne mislite, da sem za izkoriščanje jednote premoženja; nasprotno, sem za porast. In če bomo dobro postreženi, bomo tudi bolj napredovali.

Nekateri so tudi mnenja, naj bi se s tem denarjem, ki gre za koledarje, plačevala starostna podpora. Dobra ideja. Ampak ta vsota bi bila le kaplja v morju in potrebno bi bilo zvišati asessment, kar pa je bolj nerodno, ker se že danes težko plačuje. In ako se to vpelje, bomo vseeno gledali, da jednota s čim drugim postreže članom.

Torej ni nič več kot prav, da jednota še naprej izdaja koledarje, ker to je nekakšna dividenda članom, malenkostna sicer, toda s primernim darilom se vsakdo zadovolji. Čul sem, da bomo pri društvih glasovali, ali naj jednota izda koledar za prihodnje leto ali ne. Torej pridite vsi na sejo in glasujte za primerne koledarje. Tako bomo šli naprej, ne nazaj. To je povedano iz mojega srca za napredek jednote in ne kot kritika.

Anton Valentincič, 262.

Raztegnitev programa obrambe

Pogajanja z letalsko kompanijo

Mexico City, 29. jan.—Ameriški vojni departament se je pričel pogajati z družbo Pan-American Airways glede vključitve mreže letališč, ki jih ta poseduje v Mehiki, v program kontinentalne obrambe, se glase poročila iz odgovornih in zanesljivih virov.

Ta pogajanja se ne nanašajo samo na letališča, ki jih ima Pan-American Airways v Mehiki, temveč tudi na ona v Centralni in Južni Ameriki. S teh letališč bi lahko operirala bojna letala, če se bo pokazala potreba obrambe ameriškega območja ob Atlantiku in Pacifiku.

Po tukaj objavljenih poročilih je ameriška vlada pripravljena investirati milijone dolarjev skupaj z družbo Pan-American Airways za gradnjo novih letališč in povečanje sedanjih ter podzemskih skladišč za gorivo. Samo gradnja novih letališč v Mehiki bi stala do deset milijonov dolarjev.

Narčiti določajo pričetek dela v prihodnjih mesecih v Mehiki in Centralni ter Južni Ameriki. Tu sodijo, da bodo pogajanja kmalu zaključena.

Grški premier Metaxas umrl

Nova vlada organizirana

Atene, 29. jan.—Premier in diktator John Metaxas, ki je vladal Grčiji skoro pet let, je danes umrl. Smrt je sledila operaciji na vratu. Metaxas je bil star 70 let.

Kralj Jurij je takoj organiziral novo vlado, ki bo po njegovi izjavi vodila vojno proti Italiji, dokler ne bo slednja poražena. Za načelnika nove vlade je bil imenovan Aleksander Coryzios, predsednik državne banke. On in člani njegove vlade so bili že zapriječeni.

Hitler je napad prve stopnje na Ameriko je že v teku.

To je propaganda. Hitlerjeva propaganda ima namen ustvariti med Američani konfuzijo, konfuzijo na konfuzijo, cel kup konfuzij, ki obratno ustvarijo veliko demoralizacijo in končno kaos; namen ima provocirati historijo in notranje boje, v katerih se bodo Američani med seboj kavali in grizli, ali bo vojna ali ne bo vojna, ali je vredno iti v vojno ali ni vredno etc. Dalje ima propaganda namen zbuditi predsodke proti židom, nahujskati belce proti črnem, črne proti belcem, protestante proti katolikom in obratno ter raztegniti že obstoječe razrede in socialne nesprotnosti do skrajnosti—izigrati delavce za neprestane mežnare in drugačne spore in stavke.

Vse to se v manjši meri že godi.

Združene države in Hitler

Do konflikta z Nemčijo bo moralo priti prej ali slej, če Hitler premaga Anglijo. Čas za udar določi diktator, ko bo zanj ugodno

(Nadaljevanje.)

V tem času—je dalje argumentiral Hitler—bosta prestila in moč osišla na vrhuncu in dežele vsega sveta se bodo podale brez boja "novemu redu", kajti vsakdo je rad na strani zmagovalca. Amerika ostane sama—in kaj bo mogla storiti?

Pri tem je ostalo.

Hitlerju je šlo po njegovem računu natančno tako kakor ga je pripravil, le pri Angliji se je zmotil. To ga pa prav nič ne moti. Namesto enega leta bo vojna morala trajati morda dve leti, toda Hitler je trdno prepričan, da bo Anglijo zlomil to pomlad.

Da li bo to res dosegel, je odvisno od tega, kako se bo Anglija opomogla z ameriškim materialom, posebno z zračno silo. Če bo dovolj tega materiala, se bo Hitler spet zmotil, če ga ne bo—bo njegov načrt za Evropo letos izvršen.

V Ameriki se veliko debatira, če je Hitlerju mogoče ali nemogoče invadirati Ameriko z vojaštvom. Govori se in piše, da bo Hitlerju za ta korak treba več milijonov mož in na tisoče ladij za prevoz, ampak Amerika med tem vendar ne bo spala.

To debatiranje je izguba časa. Hitler ni tako neumen, da bi mislil na prevoz milijonske armade v Ameriko. Sprva mu niti podmornc ne bo treba poslati semkaj, dasi to ne bi bilo tako težko, saj so nemške podmornice že bile v ameriških lukah; niti bombnikov nima v svojem nartu, čeprav je od Grenlandije do Kanade le 700 milj daljave.

Pomisliti je treba, da Hitlerjeva totalna vojna se ne vrti samo z vojaštvom, torpedi in bombami iz zraka; to je sicer potrebno za smrtni udarec, ampak ta udarec pride nazadnje. Hitlerjeva totalna vojna vključuje tudi ekonomsko vojno in dalje vključuje psihološko vojno, to je propagando. Vse to se vrti po stopnjah.

Hitlerjev napad prve stopnje na Ameriko je že v teku.

To je propaganda. Hitlerjeva propaganda ima namen ustvariti med Američani konfuzijo, konfuzijo na konfuzijo, cel kup konfuzij, ki obratno ustvarijo veliko demoralizacijo in končno kaos; namen ima provocirati historijo in notranje boje, v katerih se bodo Američani med seboj kavali in grizli, ali bo vojna ali ne bo vojna, ali je vredno iti v vojno ali ni vredno etc. Dalje ima propaganda namen zbuditi predsodke proti židom, nahujskati belce proti črnem, črne proti belcem, protestante proti katolikom in obratno ter raztegniti že obstoječe razrede in socialne nesprotnosti do skrajnosti—izigrati delavce za neprestane mežnare in drugačne spore in stavke.

Vse to se v manjši meri že godi.

Hitler ne potrebuje za svoje petokolonsko delo v Združenih državah večine. Niti malo ne. Neke dobro organizirane skupine, ki bodo nepretrgoma izživalo maso in na strategičnih mestih sabotirale produkcijo in transportacijo od časa do časa—lahko izvrše nalogo in dvignejo demorealizacijo na stopnjo, ko bo vsaka pametna kooperacija nemogoča. To "meščanje" Amerike lahko traja še dve ali tri leta oziroma bo trajalo toliko časa, dokler ne pade Anglija.

Isto—samo v večji meri—se že vrti v Mehiki in Srednji ter Južni Ameriki. Dočim je v Združenih državah glavna ost nacijske propagande naperjena proti Angliji—in v tisku, radiu in sliki se kažejo vse slabosti in vsi pretekli zločini Anglije—in njenega imperializma—je v Srednji in Južni Ameriki ost iste propagande naperjena proti Združenim državam. Američani v Združenih državah morajo zasovražiti Anglijo, Američani v Južni Ameriki (pred vsem v Braziliji in Argentini) morajo pa zasovražiti Združene države! Vsi resnični (stokrat pretirani in povečani) in izmišljeni zločini "jenkijškega" imperializma se vlačijo na dan in kažejo preprostim ljudem v Južni Ameriki v največji strahoti...

Po padcu Anglije in njenega

kakor so nacijski voditelji zagotavljali Nemce. Rečeno je bilo Nemcem, da bo vojna gotovo končana v septembru 1940. (Trgovci v Argentini, Južna Amerika, ki so naročili blago iz Nemčije, so imeli zagotovilo, da bo blago dostavljeno v novembru 1940 naravnost iz Nemčije, kajti morje bo takrat že odprto!)

Hitler je računal, da bi provokacije vojne z Ameriko v tistem času manj vplivala na nemško ljudstvo, kakor bi pa vplivala napoved vojne od Amerike same kasneje, ko bodo Nemci že dovolj poparjeni zaradi predolega upiranja Anglije.

Na drugi strani se je Hitler vprašal, če ne bi imel več uspeha, ako bi takrat ponudil Ameriki kakšen "mir" na posreden način; na primer nekaj takega, kar se je tako slajno obneslo v Monakovem na račun Čehoslovakije. Saj se mu ni treba držati nobenih "mirovnih" pogojev in lahko jih zavrzje kadar koli mu bo prišlo!

S ponudbo "miru" bi Hitler pridobil veliko število Američanov, ki načelno sovražijo vojno in so pripravljeni prijeti se za vsako bliko, samo da odvrnejo Ameriko od vojne. Vsekakor bi povzročil veliko zmešnjavo v Ameriki—in to bi precej oslabilo ameriško pomoč Angliji in mu olajšalo zmago.

Kaj si je Hitler odgovoril na to, bo pokazala bodočnost morda prav kmalu. Dejstvo je, da takrat se ni odločil ne za vojno in ne za propagando "miru" z Združenimi državami.

Vse kaže, da bo Hitler to pomlad ponovno poskušal streti odprti Anglije. Za ta poskus se pripravlja vse te mesece od zadnjega septembra. Napad na Anglijo, ki pride najbrže v marcu ali najkasneje v maju, bo nekaj tako strašnega, česar svetovna zgodovina vojskovanja še ni videla. In od rezultata tega napada bo odvisna Hitlerjeva prihodnja odločitev glede Amerike.

Med tem, kakor že rečeno, se že vrti Hitlerjeva prva faza ofenzive proti Ameriki. Njegovi špiوني in petokolonci so že na delu v Ameriki, kjer sejejo razdor, hujskajo na nemire, sabotirajo produkcijo bojnega materiala kjer koli morejo in vohajo za vsem, kar jim more koristiti. Hitlerjevi špiوني so silno aktivni, v Mehiki, Centralni in Južni Ameriki pa stoji velika rezerva teh špionov, da nadomestijo one, ki bodo slučajno aretirani.

Nobenega dvoma ni, da spopad z Ameriko prihaja. Zmagoviti Hitler ne bo nikdar dolgo trpel avtonomne Amerike. Kako in kdaj pride spopad, je pa drugo vprašanje, ki ga bo rešil Hitler sam—če se ne bodo Američani med tem zdržali in spoznali, kaj jih čaka, ako bodo držali roke križem in čakali brez priprave in ako ne spoznajo, da zanje ni vseeno, kaj se zgodi z Anglijo.

(Se nadaljuje.)

LISTNICA UREDNIŠTVA

Radi obilice dopisov prosimo dopisnike, naj potpre, če ne vidijo svojega takoj v Prosveti. Vsi bodo prišli na vrsto—več ali manj skrajšani.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter posebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vaska organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitacijski dopis in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

V zimskem času: Vzemite Trinerjevo Grenko Vino z vitaminom B-1

Pazno študiranje prošla leta je pokazalo, da ljudje, ki dobe dovolj Vitamina B-1 se lahko bori proti prehladu. Ampak 75 izmed vseh 100 ljudi ne dobi dovolj Vitamina B-1, valed tega se je dodalo za važni zdravje gradilec Trinerjevemu grenkemu vinu. Ta zanesljiva želodna odvajalna tonika je popularna med tisočernimi družinami v Zedinjenih državah in v Kanadi zadnjih petdeset let. Dale je pomoč v slučajih želodnih neuredov, zaprtice, glavobola, grube apitita in prebave, sedaj nova prines Vitamin B-1, je po poročilih zdravniških avtoritet najno potrebna za apetit in zdrave, trdne živce, tako je bilo izoboljšano, da bi ga moral vsakdo imeti doma pri rokah. Dobite ga v lekarni in ako vam ne morejo postreči, pošljite \$1.25 za eno ali \$6.50 za šest steklenic Trinerjevega grenkega vina z Vitaminom B-1 na Jos. Triner Corp., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill., in dobite ga poštno prosto.

—(Adv.)

Člani eksekutivnega odbora Splošne mornarske unije (CIO) na konferenci v New Yorku.

POLOM

EMILE ZOLA

ROMAN IZ VOJNE L. 1870-71

Preložil VLADIMIR LEVSTIK

Naglo je razpostavil svoje moštvo ob cestnem hodniku, s poveljem, da če se sovražnik polasti trga, naj se zabarikadira v prvem nadstropju poslopja ter ga brani do poslednje patrone. Vojaki so ležali na tleh, skrivali se za vogelnimi kamni, izkoriščali vsako najmanjšo neravnost tal, streljali, kakor se je komu zdelo. To pa spuščalo po tej široki, izumrli, s solcem odeli čisti pravcati burjo avinca in take cunje dima, kakor da bi vihar podil točo pred seboj. Videli so mlado dekle, ki je v brezumnem teku bežala čez cesto, ne da bi se ji kaj zgodilo, nato starega kmeta, oblečenega v bluzo, ki je po vsej sili hotel pešati konja v hlev, pa ga je krogla s takšno silo zadela v čelo, da je odletel na sredo ulice. Ena granata je bila razrušila streho cerkve, dve drugi sta zapalili dvoje hiš, ki sta med pokanjem tramovja plameneli ob žarki dnevni luči. In uboga Francoise, ki je ležala zdrobljena poleg svojega ubogega otroka, kmet s kroglo v glavi, opustošenje in požar — vse to je netilo ogorčenost vaščanov do vrha; rajši so hoteli tukaj umreti, kakor oti se z begom na belgijska tla. Tržani in delavci, ljudje v svrtnikih in blazah, vsi so ljuto streljali skozi okna.

"Ah, tolovaji!" je arditno vzkliknil Weiss. "Napravili so okret... Dobro sem jih videl, ko so šli ob progih... Nate! Ali jih slišite tam na levi?"

Za Montevillierskim parkom, čigar drevesa so mejila ob cesti, je zares pričnelo praske-tati streljanje. Če bi se sovražnik polastil tega parka, je moral Bazeilles pasti. Toda ravno ljuto streljanje je pričelo, da je poveljnik 12. zboru videl to gibanje naprej in poskrbel za obrambo parka.

"Pažite vendar, nerodneži!" je kriknil poročnik in prisilil Weiss, da se je stisnil k zidu. "Razstrgalo vas bo na dvoje!"

Ta debeli, tako hrabri človek z naočniki ga je pričel naposled zanimati, dasi se mu je smehljalo. In ko je slišal prihajati granačo, ga je bratovsko odzvil proč. Krogla je padla kakšnih deset korakov dalje, razletela se ter obsula obadva s svojimi drobci. Mešan je ostal pokoncu, brez najmanjše praske, poročniku pa je strlo obedne nogi.

"Naj bo!" je zamrmral. "Zdajci sem jo pa jaz izkupil."

Vrglo ga je na cestni hodnik; velem se je nasloniti z hrbtom ob vrata, poleg ženske, ki je ležala na pragu. In njegovo mlado lice je ohranilo svoj odločni, trmasti izraz.

"To nič ne de, otroci, samo dobro me poslušajte... Streljajte, kakor se vam zdi, in ne prenegajte... Kadar jih bo treba napasti z bajonetom, vam povem."

In še dalje jim je dajal povelja, glavo pokoncu in nadziraje sovražnika v daljavi. Onostran ulice je gorela že druga hiša. Prasketa-nje pušk in pokanje granat je trgalo zrak, ki se je polnil s prahom in dimom. Ljudje so padali na slehernem vogalu ceste. Mrtvi so ležali kakor črne, s krvjo oskropjene lise, nekateri posamezno, drugi na kupih. A nad vasjo je rasel tisti strašni krik, pretnja tisočev vojakov, ki so se metali na teh par sto pogumnih mož, pripravljenih, da umro junaške smrti.

Takrat je vprašal Delaherche, ki ni nehal klicati Weiss, poslednjikrat:

"Ali ne greste z menoj?... Če nočete, pa nič! Zapišam vas, z Bogom!"

Bilo je okrog sedme ure; predolgo je bil odlašal. Dokler je mogel hoditi ob hišah, se je

okoriščal z vsakimi vrati in z vsakim koščkom zidu, stiskaje se v najmanjši kotiček, kadarkoli je treščila salva. Nikdar si ne bi bil mislil, da je še tako mlad in spreten, zdaj pa se je plazil gibčno kakor belouška. Na koncu Bazeillesa pa, ko je imel iti svojih tristo metrov po goli, zapuščeni cesti, ki so jo obstreljavale baterije Litvanskega hriba, je čutil, da trepeče od mraza, dasi mu je močil znoj vsa oblačila.

Nato se je spustil v brezumen tek in zdirjal naravnost, ušesa polna pokanja, podobnega tresku nevihte. Oči so ga pekle, zdelo se mu, da hodi po plamenu. To je trajalo dolgo, dolgo večnost. Nenadoma pa je zapazil na levi majhno hišo. Planil je tja in se zakril, in ogromno breme se mu je odvalilo s prsi. Ljudje so ga obdajali, možje in konji. Izprva ni spoznal nikogar, a nato ga je osupnil prizor, ki se je odprl očem.

Ali ni bil to cesar z vsem svojim generalnim štabom? Ni se mu zdelo gotovo, dasi se je hvalil, da ga pozna, odkar je v Baybelle skoraj govoril z njim. Nato je obstal in osupnil. Zares, to je bil Napoleon III.; na konju se mu je videl mnogo večji, in njegovi brki so bili tako namazani, lica tako pobarvana, da je bil Delaherche takoj prepričan: cesar se je dal pomladiti in naličiti kakor igralec. Gotovo si je dal barvati lice, da se ne bi razodevala armadi groza njegove blede krinke, spačene od bolečin, in njegovih kalnih oči. Ko je ob petih izvedel, da se v Bazeillesu bijejo, je prišel, molčeč in mračnim obrazom pošasti, ki si je oživila lice s cinobrom.

Tam je bila opekarna, ki je nudila zavetišče. Na drugi strani so ji deževale kroglice na zid, in granate so padale hip za hipom na cesto.

"Sire," je zamrmral neki glas, "tu je zares nevarno."

Toda cesar se je obrnil in ukazal z roko generalnemu štabu, naj se postavi v ozko uličico za opekarno, kjer bodo ljudje in živali popolnoma na varnem.

"Zares, sire, to je blaznost... Sire, rotimo vas..."

On pa je samo ponovil svojo gesto, češ, da mora pojavljanje cele skupine uniform na tej goli cesti gotovo buditi pozornost baterij na levi. In čisto sam je jezdil naprej, sredi krogel in granat, brez naglice, mračen in brezbržen kakor zmirom, svoji usodi naproti. Ne dvomno je slišal za seboj tisti neizprosni glas, ki ga je gnil naprej, glas, ki mu je klical iz Pariza: "Marš, marš! Umri kot junak na vrhu nakopičenih trupel svojega ljudstva in porazi ves svet z ganjenim občudovanjem, samo da bo vladal tvoj sin!" Jezdil je dalje in pogajal svojega konja v zmeren trab. Še kakšnih sto metrov je jezdil tako, nato je obstal, čakajoč konca, ki ga je prišel iskat. Kroglice so žvižgale kakor suševa burja, tik njega se je razletela granata in ga obsula z zemljo. On je čakal dalje. Griva njegovega konja se je ježila, vsa njegova koža je trepetala v instinktivni grozi pred smrtjo, ki je hodila hip za hipom, ne da bi se ji zahotelo moža ali živali. Nato, po tem brezkončnem čakanju, je cesar v svojem vdanem fatalizmu razumel, da ga tukaj ne čaka usoda, in se je mirno vrnil, kakor da je hotel samo ogledati natančno lego nemških baterij.

"Sire, kolik pogum!... Za božjo voljo, ne nastavlajte se več..."

(Dalje prihodnjič)

VRHNJA PLAST

Kako si drzneš semkaj priti z unijskim znakom! Raje bi pomislil, kaj so že unije storile tvojemu očetu!

nežni vonj rezede ga ni mogel razvedriti.

Minilo je nekaj dni, dren je bil prepričan, da je gospodična popolnoma pozabila nanj. Nekajkrat je sicer čul njen glas, pa na nasprotnem koncu vrta, tam, kjer se je bohotilo bujno cvetje, ki ga je iz južnih krajev prinesel mladi vitez Uldarik. Pa ni slišal samo njenega glasu. Med njen vedri smeh se je vedno pogostje mešal tuj moški glas. Drenov grm pa je samotni zri v dolino, kjer je bistra reka valila valove v neznane dalje.

Nekega dne ga je zdrnil iz žalostnih misli ropot na mostu čez reko. Četca je jezdila proti gradu. Dren je dobro to čutilo poznal. Bil je vitez Uldarik, brat gospodične Matilde, ki se je vračal z dolgega potovanja. Po širnem svetu, od visokih Alp do severnega morja in od stare Britanske dežele, tam do divjih tartarskih rodov je iskal morilca svojega očeta in očeta svoje sestre. Zaman! Zdan se je vračal utrujen in potrjen in je premišljeval z boleščjo v srcu, kako ga bo sprejela sestra, ko stopi pred njo in ji sporoči, da se je oče brez osvete moral preseliti k svojim prednikom.

Stražar na stolpu je zatrobil, most čez jarek je bil položen. Četa je prijezdila v grad.

Zdan je bilo dolgo spet tiho in dren se je že pripravljalo na dremanje, kajti na zemljo je padel mrak. Tedaj so se škripaje odprla vrata, ki so vodila na vrt, in po poti sta razburjena prišla Uldarik in Matilda.

Ona je bila blede. Kakor belo posuta stezica, po kateri sta prihajala. S trepetajočim glasom je izpregovorila:

"Kakšne so vesti, ki mi jih hočeš tako skrivnostno razodeti, dragi brat?"

"Kakšne so vesti?" je mračno odgovoril Uldarik. "Slabe, sestra, slabe. Zaman sem se podil za morilec od ruskih step do sončne Spanije. Sledil sem mu, včasih od daleč, včasih sem mu bil tako blizu, da sem čul sapo njegovega konja, ki ga je podil do nezvesti. Zaman! Končno sem izgubil sled. Obupal sem in se vrnil domov, z madežem, ki mi kakor kamen leži na duši, da je najin oče brez osvete moral k prednikom. Toda kolikšno presenečenje, ko vidim, da mu je nudil pribežališče najin lastni grad!"

"Najin lastni grad? Torej je tu, v gradu svoje žrtve? To je vendar izzivanje samega boga?"

"Ni izzivanje, ker ne ve, kdo je bil njegova žrtev. Božja previdnost ga je privedla pravici v roke."

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

Koledar 1941

:: ZA LETO ::

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta... Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Citajte zanimiv članek:

"O LOVU IN LOVCIH,"

ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Vrsto lahko poslijete v smankah po 2 en. 5 cent, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga:

Trije zemljepisni v barvah: EVROPA LETA 1914; EVROPA PRED SEDANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

NAROČITE GA ŠE DANES

"Pa kdo je to?"

"Vitez Sigismund!"

"Sigismund? To ni mogoče, on, ki sem mu sama dala zavetje? Motiš se, brat moj!"

"Ne motim se! Izmed tisoč drugih bi ga spoznal, pa da bi ga lovilo do onih dežel, kjer pravijo, da žive črna in rumena ljudstva. Med tisoč in tisoči drugih bi ga spoznal..."

Oddaljila sta se in čuli so se samo nejasni glasovi.

Na zemljo je padla noč. Luna je obsevala strme peči in belo grajsko poslopje. Vse je spalo, samo drenov grm je tako rad gledal luno in se kopal v njenih žarkih.

Naenkrat so spet zaškripala skrivna vrata v zidu in dren je začudeno gledal dve temni postavi, ki sta nosili nekaj težkega, v črno zavitega. Prav k njemu sta stopili, potem pa sta pričeli kopati ob njegovih koreninah. Zdajci je lunin žarek posvetil prvemu o obraz — bil je vitez Uldarik.

V izkopano jamo sta položila črno stvar, nato sta jo zagrebala s prstjo in tiho, kakor sta prišla, sta odšla. Le vrata v zidu so spet grozotno skrivnostno zaškripala.

In spet je minil dan in prišla je noč. Pa so spet zaječala vrata in po belem pesku je prišla drobna postava. Lahno je šla kakor dih, da je komaj zaškripal beli pesek na stezici — bila je Matilda. Sklonila se je čez svežo prst in v luninem svetu so se različno videle solze, ki so polzele po njenem licu.

"Ubogi Sigismund!" se ji je izvil iz prsi.

Ko je odšla, se je dren začel dil. Čutil se je vsem tem do godkom, ki jih je doživel v tako kratkem času. Ni jih razumel niti tedaj, ko je v njegovo avto prodrl šum avatov. Takrat ga je Matilda obiskovala poslednjič. Dolgo, dolgo je delala v njegovi senci, nato je odšla. Kmalu potem se je začel topot kopit na mostu. Dren ostal sam...

In zdaj sameva stari dren družbi lipe, a lipe je predala da bi mu drugovala. Drugi jo mu mračni spomini in vseh se mu zdi, da tam poleg njega izpod zemlje vstane sence šepeče neki glas: "Matilda..."

Toda dren je star in to se v sanjah le tako zdi. Kmalu pride tudi zanj mojster, ki mu pravimo čas. In takrat bo v tihilo tudi vse naokoli. In potem morda pojde tja, kamor te valovi srebrne reke, ki te pod njim. Daleč, daleč...

Jagode pred menoj so utihle, pogreznile so se v popolno mo. Nič več ne žare v oni skrivnostno rdeči barvi.

Na ulici prižigajo luči. Zdila sem se iz sanj.

Če ne tako, pa drugače

"Kupite srečko, kupite, priha nji teden bo zrebzanje, lahko, prav vi zadenete avto!"

"Saj ga ne potrebujem," brani kupec, "nimam denarja, bencin, ne garaje."

"Nič zato, kljub temu kupi srečko!" vztraja prodajalec. "S je petnajst tisoč dobrikov — je rečeno, da morate prav vsi deti avto..."

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drug.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

Tam se dobe na željo tudi vsa ustrezna pojasnila CHICAGO, ILL.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto to prišleto eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine in eni naročniki. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno leto naročnina. Ker pa člani še plačajo pri anonsiranju \$1.50 za tednik, se jim to prišleto k naročninu. Torej sodaj vsi naročniki, če je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaka lastnina in gotovo je v vsaki družini nekega, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnimo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročen na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravništvu lista. In obenem doplačati dotično vrsto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znati datum za to vrsto naročnika.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrži. države in Kanado \$6.00	Za Člance in Chicago je...
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 4.00
2 tednika in..... 3.00	2 tednika in..... 3.00
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 2.50
4 tednike in..... 1.90	4 tednike in..... 1.90
5 tednikov in..... 1.50	5 tednikov in..... 1.50
	Za Evrope je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja ali Money Order v platu in si naročite Prosveto, list, ki je vaka lastnina.

PROSVETA, S.N.P.J.
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priložena, pošiljam naročnino za list Prosveto vrsto \$.....

1) Ime..... Čl. družina \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2)..... Čl. družina \$.....

3)..... Čl. družina \$.....

4)..... Čl. družina \$.....

5)..... Čl. družina \$.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

Pravljica o drenu

Tina Likopova

Pri oknu na polici so medle drenove jagode. Čisto navadne drenove jagode so to, kdo jih ne pozna. Bleščajo in se sanjajo v sončnih žarkih, ki jih oblivajo čez dan, zvečer pa postanejo čudno temne in njihova temnoredna barva spominja na nekaj skrivnostnega, davno minulega...

Čisto navaden dren, bog ve odkod, bog ve kje ga je ubrala roka kmetice, ki ga je prinesla na trg? Pa ni tako čisto navaden. Včasih se mi zdi, kakor da bi hotel govoriti; nekoč ob sivem večeru je resnično izpregovoril.

Tam daleč proti severu se vije modra reka v temni soteski. Njeni valovi pripovedujejo, da so od daleč, pravijo celo, da so bili v velikem jezeru sredi gorskih velikih, preden so prišli v gozdno dolino, a pravijo tudi, da jih še dalje, celo do morja vodi pot.

Nad enim izmed mnogih kolen, ki jih dela reka, se dvigajo visoke peči. Ozka stezica drži nanje in malokdo, ki pride v ta kraj, se povzpne po njej. Pa ni tako strma, kakor je videti. V prav položnih vijugah, se dvigajo kvišku, skozi gozd, preko

skal in preko trat. Tam na vrhu peči stoji in se razgleduje po daljni okolici drenov grm. Sam je, nima tovariša, da bi mu drugoval, šele tam daleč dalje na planjavji stoji prav tako sama stara lipa.

Pa ni bil vedno tako sam stari dren. Dolgo, dolgo je te žega, ko je bilo drugače. Tako davno je to bilo, da je stari dren skoraj že pozabil na tiste čase. Le s težavo obuja spomine. A lipa je predaleč, da bi mu pomagala.

Davno je tega, kar so se nad peči dvigali pod nebo beli, debeli zidovi utrjenega gradu. Le tu in tam kak kamen — priča o minulosti. Stari dren takrat ni bil osamljen. Stal je na grajskem vrtu in družino mu je delalo na stotine dišečih rož. Najbolj pa ga je veselila družba grajske gospodične, ki se je hodila hlačit v njegovo senco.

Kadar je zaslišal ropot, ki je prihajal od daleč iz doline, se je dren razjezil. Dobro je vedel, kaj pomenijo ti glasovi. Četca je jezdila čez most, ki je držal čez reko. Vedel pa je tudi, da ga je v takih trenotkih gospodična vedno zapustila ter odhitiela na stolp, da bi bolje videla prihajajoče goste ali vračajoče se domaćine. In zato je dren te trenutke sovražil.

Pilo je soparnega poletnega dne. Gospodična si je spet po-

iskala zavetja v senci ljubelega dreva. Vročina jo je premagala in zadremala je.

Topot konja se je razločno začul z mosta. Dren je vztrepetal. Toda čudno, gospodična se ni prebudila. Niti tedaj ne, ko je stražar zatrobil gostu v pozdrav. Škripaje se je spustil pridvični most in samotni jezdec je zajezdil na grajsko dvorišče. Potem so glasovi utihnili. Gospodična je še vedno spala na klopi v drenovi senci. Dren si je oddahnil.

"Matilda! Matilda!" se je nenadno razlegel glas po vrtu. Gospodična se je prebudila, uglejala je pred seboj svojo spletičino.

"Kaj se je zgodilo, Ana?"

"Gosta smo dobili, gospodična, in nikogar ni doma, da bi ga sprejel."

"Kak gost? Povej mi, Ana?"

"Ne vem mu imena, videti je velik vitez, najbrže pride iz tujih krajev pa bi si rad tu odpohčil."

"Oh, Ana, sprejmi ga ti!"

"Ali, gospodična! Odkar je odjezdil vaš brat, ste vi gospodar in vi morate sprejemati goste."

"Naj bo, pojdiva torej, Ana!"

Odšli sta. Rahlo je škripal beli pesek pod njunimi koraki. Lahno so šelestela svilena krila. Nato se je vrt pogreznil v molk, dren pa je bil slabe volje in niti